

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry
Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation - TVY rf
Sörnäisten rantatie 27 C 4, 00500 HELSINKI
p. 044 544 3613 • Y-tunnus 1003909-9
<http://www.tvy.fi/> • etunimi.sukunimi@tvy.fi tai toimisto@tvy.fi

TVY:N LAUSUNTO AO. TEM:N LAUSUNTOESITYKSEEN

TEM / TYO / RATO LUONNOS 6.9.2016

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain,

työttömyysturvain ja työsopimuslain muuttamisesta

TVY toteaa alkuun, että lausuntoon annettu aika ei ole ollut riittävä perinpohjaisen lausunnon antamiseen, koska asioiden selvittämiseen ja kentän ääneen kuluu aikaa. TVY kuitenkin kiittää siitä, että RATO luonnokseen on annettu mahdollinen aikaikkuna kommentointiin, mutta toivoo, että hallitus antaisi mahdollisuuden vielä uuteen lausuntokierrokseen.

Työnhakijan haastattelu ja työllistymissuunnitelma

TVY pitää hyvänä, että hallitus parantaa työnhakijan haastattelun tiheyttä ja työllistymissuunnitelman päivitystä 3 kk. välein

TVY:n tietoon tullut pääasiallinen asiakaspalaute on ollut, että TE-palveluiden kohtaaminen on liian harvaa. 6 kk. tapaamisaikoja lykätään, vaikka työtön työnhakija toivoo ratkaisua omaan työllistymiseensä.

Hallituksen asenne on kyseenalainen tilanteissa, joissa työtön laiminlyö mahdollisuutta tavata TE-palveluiden työntekijä. Mikä sitoo TE-palveluita käytännössä, että aikoja noudatetaan? On myös niin, että pitkiä ja työnhakijalle kalliita matkoja on kuljettu, mutta asiakaspalvelua ei ole saatu.

TVY myös kyseenalaistaa hallituksen linjauksen, että TE-palveluiden lakisääteisiä haastatteluja toteuttavat yksityiset yritykset. Millä mittareilla yksityisten yritysten toiminnan tehokkuutta mitataan? Mikä on työttömien oikeusturva, kun lakisääteisiä palveluita tarjoavat yksityiset yritykset? Onko yrityksillä oikeus käyttää URA-palveluiden tietoja? Onko työttömällä oikeus valittaa tiedoista, joita yritykset merkitsevät hänestä?

On eri asia, jos yksityiset yritykset toteuttavat haastatteluja ilman, että työttömälle tulee seuraamuksia siitä, että ei tule haastatteluun. Onko tutkittu sitä, ettei tule porsaanreikiä siitä, että yritykset väittävät toteuttaneensa veloitteensa, mutta näin ei toteudu käytännössä. Mikä taho seuraa, että veloitteet toteutetaan loppuun asti?

Työkokeilu

Rekrytointikokeilusta TVY on lausunut jo aiemmin. TVY kiittää hallituksen esitystä siitä, että se on kaksivuotinen, jolloin käyttöä voidaan seurata.

Palkkatuen ja starttirahan rahoitus

TVY pitää uutta rahoitusjärjestelmää, jolla kasvatetaan palkkatuen volyymiä hyvänä kehityksenä.

Starttirahan heikennystä TVY pitää huonona kehityksenä. Onko niin, että 18 kk. ja 12 kk. välisen starttirahan myöntämisellä ei ole eroa yrityksen kannattavuuden näkökulmasta? Onko seurattu yrityksen perustaneiden jatkolokua, kun starttirahalla käynnistetty yritys on ajettu alas? Työllistyvätkö muutoin vai jäävätkö pitkään työttömiksi?

Palkkatuki

TVY pitää esityksen linjausta erittäin huolestuttavana, jossa ehdotetaan, että käytetään palkkatukea etenkin niiden henkilöiden kohdalla, joilla työttömyys on vaarassa pitkittyä. Tämä linjaus käytännössä evää mahdollisuuksia pitkäaikaistyöttömiltä, joiden työttömyys on jo pitkittynyt. Tätä uutta linjausta perustellaan vaikuttavuudella.

Pitkäaikaistyöttömiä on jo lähes 130 000. Onko hallitus ja TE-palvelut sitä mieltä, että näistä pitkäaikaistyöttömistä ei löydy enää kuin muutamia tuhansia henkilöitä, jotka ovat palkkatuella työllistettävissä?

Kuntouttava työtoiminta tai muu ei-työsuhteinen toiminta ei korvaa palkkatukea. Ilman työsuhteista palkkatukea ei järjestetä palveluita, ei ohjata kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita. Koko työllisyyspalvelujärjestelmän uskottavuus on vaarassa, jos ei-työsuhteiset toimenpiteet eivät johda palkkasuhteiseen työhön ja eteenpäin avoimille työmarkkinoille.

Kerrotaanko profiloitutyökalun asiakkaille, miten heidät on profiloitu asiakastyössä?

TVY pitää hyvänä, että palkkatukea jatketaan kolmannella sektorilla, mutta pitää huonona, että resurssia kavennetaan, aikana jolloin pitkäaikaistyöttömyys kasvaa, ja nimenomaan kolmannen sektorin työkaluja tarvitaan, että ihmisten työkyky pysyy yllä tai paranee.

Työssäoloehdon kertyminen vain 75 % on heikennys, mikä lisää kuntien kustannuksia, koska työttömät saattavat joutua turvautumaan kuntien sosiaalitukeen. Kannustinvaikutusta on turha hakea työssäoloehdon heikennyksestä. Työttömien näkökulmasta menee vain usko palvelujärjestelmään, kun ei pääse ansioturvan piiriin, kun tekee työsuhteista työtä. Ansiopäiväraha on kuitenkin monelle työttömälle tärkeä jo siinäkin mielessä, että silloin moni työtön tuntee olevansa hieman arvostetumpi kuin työmarkkinatuella ollessaan.

Tarkoituksenmukaisempaa työllisyyspolitiikkaa on luoda riittävän monipuoliset kannustinjärjestelmät kolmannen sektorin toimijoille, jotta ne osaavat parantaa toimintaansa, kuin rangaista työtöntä, jos työpaikkaa ei löydy. Kannustimiin kuuluu myös sosiaalisen hyvinvoinnin sekä työkyvyn vahvistumisen kriteerit.

Kulukorvaus

TVY ei usko, että kulukorvauksen poistaminen juurikaan vaikuttaa siihen, miten omaehtoista koulutusta sovelletaan. Yli 50-vuotiaiden työllistymiseen tarvitaan sitä, että työttömyysturvalla voi opiskella päätoimisesti. Lisäksi on tärkeä tuoda esille hyviä kokemuksia yli 50-vuotiaiden työllistymisestä koulutuksen jälkeen. Suomessa moni yli 50-vuotias kokee ikäsyrajintää. Tätä ongelmaa tulisi selvittää nykyistä enemmän. Mistä tämä johtuu, vaikka osa kouluttauuikin uudelleen?

Alle 25-vuotiaille ehdotetaan maksettavan kulukorvaus työkokeilun ajalta. Tämä on hyvä kehitys.

Alueellinen liikkuvuus

Hallituksen esitys liikkuvuuden osalta on hyvin perusteltu. Hyvä että avustukset yhdistetään yhdeksi avustukseksi.

Herää kysymys, riittääkö se työllisyyden edistämisen näkökulmasta? Omistusasuntojen lunastaminen syrjäseuduilta järkevällä korvauksella olisi tehokkaampi keino avustaa liikkuvuutta. Samalla tulisi vauhdittaa kohtuuhintaisten asuntojen rakentamista kasvukeskuksiin.

Tiedonsaantioikeus

On hyvä kehitys, että 200 pv. työmarkkinatukisaaneiden tiedonsaantioikeus kunnille laajenee. Kuntien tulee voida reagoida muutokseen.

Lyhytkestoinen työ yrittäjänä

Hyvä, että lyhytkestoista päätoimista työtä yrittäjänä olevien oikeus paranee toimia yrittäjänä, siten että työttömyysturva säilyy.

Muutoksenhaku

TVY:lle ei ole annettu asiakaspalautetta tilanteista, jossa omaehtoisen opiskelun keskeyttämistä olisi määrärahasyistä estetty.

Laki työsopimuslain muuttamisesta, 13 luku, Erinäisiä säännöksiä 6 §, Säännösten pakottavuus

TVY ihmettelee, miksi vuonna 2014 Työsopimuslainsäädännön poikkeuksia ei jatketa täysimääräisesti? Sellaista työsopimuslain rikkomusta, mitä pelättiin AY-liikkeen puolelta ei ole tapahtunut. Työpajojen ja valmentavien yhdistysten, sekä elinkeinotoimintaa harjoittavien yhdistysten, joiden missiona on tukea työttömiä avoimille työmarkkinoille, toiminnan edellytykset on turvattava jatkossa.

Ilmankin näitä rajoituksia yhä laajempi joukko työttömiä on syrjäytymässä pysyvästi työmarkkinoilta. Talous ei vedä, eikä TEM ole riittävästi resursseja palvella asiakkaita, eikä maassa panosteta riittävästi aktiiviseen työllisyyspolitiikkaan.

Silloin kun taloudellinen nousukausi koittaa, Suomella ei ole riittävästi työvoimaa, jota palkata, jos ei ylläpidetä kaikkia mahdollisia palveluita, joilla saadaan työnhakijoille lisäarvoa. Työttömiä yksinkertaisesti syrjäytyy pysyvästi työmarkkinoilta. Tästä on viitteitä eri suunnilta, eikä sanktiopolitiikalla ole vaikutusta, kun vahinko on tapahtunut. Yritykset palkkaavat vain motivoitunutta, sitoutunutta ja osaavaa henkilökuntaa. Vähempi ei riitä.

Sen sijaan, että lailla pyritään vaikeuttamaan kolmannen sektorin toimintaa, kannattaisi kehittää koko Suomea koskevat yhteismitalliset laatuksiteerit toiminnalle, jolla pyritään parantamaan työllisyyttä.

Vaikuttavuudeksi ei riitä työllistyminen avoimille työmarkkinoille, koska paikkakuntaiset taloudelliset realiteetit vaihtelevat niin paljon. TE-palveluilla tai muulla valtion rahoittamalla instituutiolla tulee olla mahdollisuudet työkykyä, osaamista ja elämänhallintaa tukevaa TE-suhteista työtä.

TVY:n puolesta,

toiminnanjohtaja,

Jukka Haapakoski